

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1**

THE RELATIONSHIP BETWEEN STRATEGIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AND THE EFFECTIVENESS OF THE ACADEMIC ADMINISTRATION IN SCHOOLS UNDER THE
CHAIYAPHUM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

เฟื่องฟ้า คำเรืองศรี¹, ลักขณา สุกใส², เพ็ญภา สุขเสริม³

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Fuangfa Kamruangsree¹, Luckhana Sukchai², Pennapa Sukserm³

Chaiyaphum Rajabhat University

Corresponding Author E-mail : ffgnrsci.23@gmail.com¹, luckhana.su@cpru.ac.th², pooh.pennapa@gmail.com³

(Received : January 12, 2026; Edit : January 26, 2026; accepted : January 26, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 2) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนและ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกนและใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม เท่ากับ .985 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .915$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญอยู่ที่ระดับ .05 ตามมาด้วยด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ส่วนด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ และด้านการสร้างวัฒนธรรมขององค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

Abstract

This research aimed 1) to study the level of strategic leadership towards administrators and teachers' opinions, 2) to study the level of effectiveness of the academic administration, and 3) to study the relationship between strategic leadership of school administrators and effectiveness of the academic administration. The samples comprised administrators and teachers from the Chaiyaphum Primary Education Service Area Office 1. The sample size of 327 was determined using Krejcie & Morgan's Table and was selected through multi-stage sampling. The instrument used in this study was a 5-point Likert scale questionnaire, with an index of congruence of 0.6-1.0 and a reliability of .985. The statistics used for the data analysis were mean, standard deviation, t-test, and Pearson's Product-Moment correlation coefficient. Findings showed as follows 1) The level of strategic leadership of school administrators was at the highest level and the aspect with the highest mean score was organizational direction setting., 2) The opinions of administrators and teachers towards the academic administration were overall at a high level and the highest mean score was measurement, evaluation, and credit transfer. And 3) The relationship between the strategic leadership of school administrators and the effectiveness of academic administration was found to have an overall positive correlation at a high level, with statistical significance at the .05 level. Regarding individual aspects, strategy implementation demonstrated a positive correlation at a very high level with statistical significance at the .05 level, followed by resource management. Furthermore, organizational direction setting, strategic control and evaluation, and organizational culture building all demonstrated positive correlations at a high level, respectively, with statistical significance at the .05 level.

Keywords : Strategic Leadership, effectiveness of the Academic Administration

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 โลกเผชิญการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและซับซ้อนในทุกด้าน ส่งผลต่อสังคมโดยเฉพาะการศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อมต่อความเปลี่ยนแปลง บทบาทของการศึกษาจึงก้าวไกลกว่าการถ่ายทอดความรู้ และกลายเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ ทักษะ และคุณลักษณะสำคัญสำหรับการดำรงชีวิต การทำงาน และการแข่งขันในระดับโลก การยกระดับคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างคนที่มีความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหา ทำงานร่วมกับผู้อื่น และใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ซึ่งล้วนเป็นสมรรถนะหลักของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับแนวโน้มระดับโลก องค์กรระหว่างประเทศ เช่น UNESCO, OECD และ World Bank ต่างให้ความสำคัญกับการศึกษา ในฐานะกลไกบรรลุปเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะ SDG เป้าหมายที่ 4 ที่มุ่งส่งเสริมการศึกษาที่ทั่วถึง เท่าเทียม และมีความคุณภาพ สำหรับประเทศไทย การศึกษาถูกกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเน้นการยกระดับสมรรถนะผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมยุคใหม่ กระทรวงศึกษาธิการจึงขับเคลื่อนการปฏิรูปในทุกด้าน ทั้งหลักสูตร ครู การเรียนรู้ตลอดชีวิต และสมรรถนะผู้บริหาร โดยมุ่งให้มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่สามารถกำหนดทิศทางและบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายดังกล่าวถูกถ่ายทอดผ่านแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566–2570 ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2566) อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ยังสนับสนุนการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่และสถานศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและตอบสนองความต้องการของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

ในเชิงปฏิบัติการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในโรงเรียนประถมศึกษา มีบทบาทสำคัญต่อการวางรากฐานความรู้ คุณธรรม และทักษะชีวิตของผู้เรียน อันจะส่งผลต่อศักยภาพในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ หากการจัดการศึกษาในช่วงดังกล่าวมีคุณภาพย่อมเอื้อต่อการสร้างผู้เรียนที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (เมธี ศรีโยธธา, 2565) อย่างไรก็ตาม การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษายังคงเผชิญข้อจำกัด ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การบริหารทรัพยากร การพัฒนาครู และระบบประเมินผลที่ยังไม่สะท้อนสมรรถนะผู้เรียนอย่างแท้จริง ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติได้สะท้อนว่าการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารที่เป็นระบบและมีมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ดังนั้น การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พัฒนากลไกการบริหาร และสร้างแรงสนับสนุนแก่ครูและบุคลากร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและความเข้มแข็งของระบบการศึกษา

ภายใต้ความคาดหวังด้านคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ซึ่งมุ่งกำหนดทิศทาง วางวิสัยทัศน์ และขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารที่มีลักษณะภาวะผู้นำดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงการบริหารจัดการกับการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการได้อย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการกำหนดนโยบาย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลให้สอดคล้องมาตรฐาน รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ร่วมกันภายในสถานศึกษา งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศสะท้อนตรงกันว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ และส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครู ชุมชน และผู้เรียน อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ (จूरี่รัตน์ ม่วงนา, 2563) จึงอาจกล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการขึ้นอยู่กับตรงกันข้ามกับศักยภาพเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในการขับเคลื่อนนโยบายและสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ

ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 แม้จะมีทิศทางและกลยุทธ์การพัฒนาที่ชัดเจน แต่การบรรลุเป้าหมายยังต้องอาศัยศักยภาพของผู้บริหารในแต่ละโรงเรียน เพื่อแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริงในระดับสถานศึกษา ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ จึงมีความสำคัญ ทั้งด้านการยืนยันบทบาทผู้นำเชิงกลยุทธ์ต่อคุณภาพการศึกษา และการเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

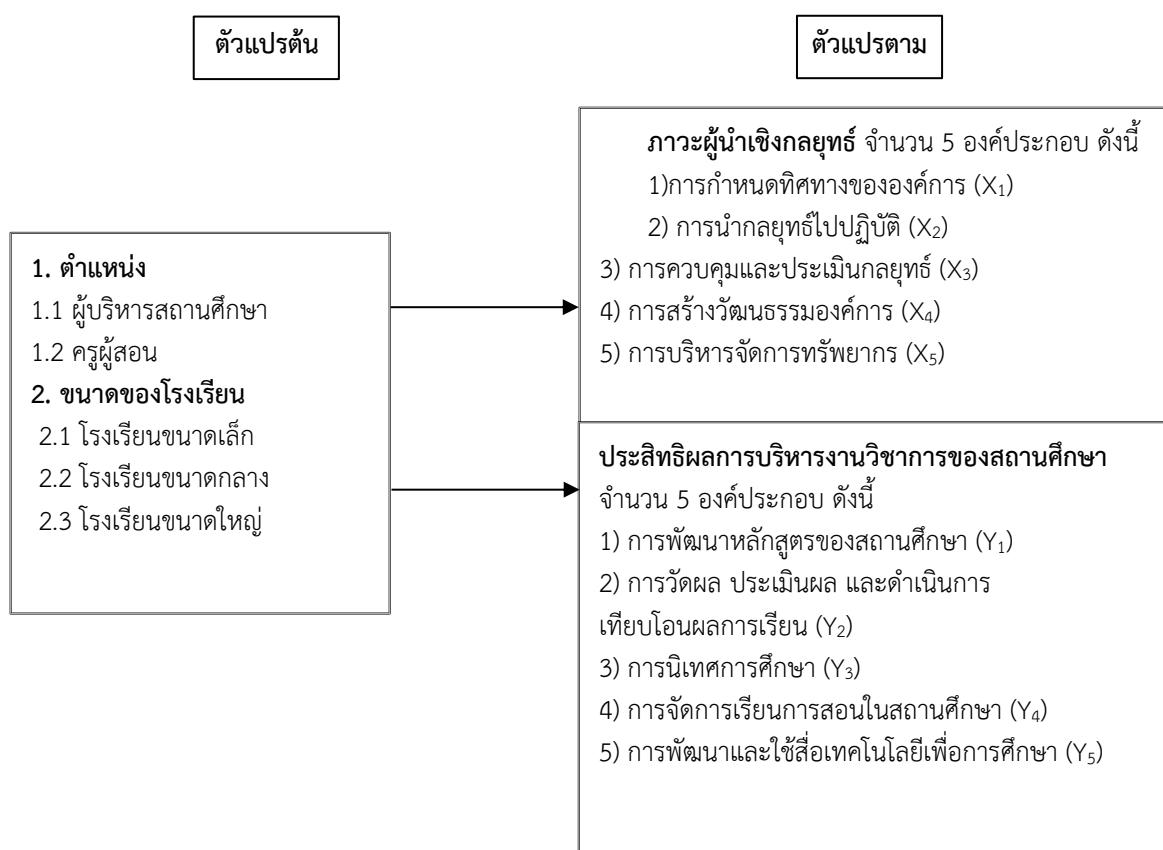
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของงานวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้จากการสังเคราะห์ตารางองค์ประกอบตามแนวคิดของนักวิชาทั้งหมด 15 ท่านที่ได้ให้ความหมายของตัวแปรที่ศึกษา สังเคราะห์และนำมาสรุปเป็นองค์ประกอบตามแนวคิดที่มีนักวิชาการกล่าวถึงร้อยละ 50 ขึ้นไป (ในที่นี้ คือมีนักวิชาการกล่าวถึงมากกว่า 8 ท่านขึ้นไป) แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบออกมาตามภาพประกอบ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

- 1.4.1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่มีตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกัน
- 1.4.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่มีตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกัน
- 1.4.3 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2,164 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 327 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปร

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การกำหนดทิศทางขององค์กร, การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ, การควบคุมและประเมินกลยุทธ์, การสร้างวัฒนธรรมองค์กร และการบริหารจัดการทรัพยากร
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา, การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน, การนิเทศการศึกษา, การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
3. ตัวแปรควบคุม ได้แก่ ตำแหน่ง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น 3 ขนาด ประกอบด้วย ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบ Check-list ได้แก่ ตำแหน่งในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นนิยามศัพท์เฉพาะและกรอบแนวคิดในการวิจัย ขั้นตอนต่อไปศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีสร้างแบบสอบถาม จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของบุญชม ศรีสะอาด (2554) และศึกษาแบบสอบถามที่นักวิชาการสร้างไว้ เพื่อนำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดเนื้อหาและข้อคำถามให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและกรอบแนวคิดในการวิจัย นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โครงสร้างของแบบสอบถาม ความถูกต้องความเหมาะสมของภาษา และความครอบคลุมเนื้อหา เพื่อเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 - 1.0 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 113) นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแบบสอบถาม ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อความพร้อมของเครื่องมือในการวิจัย นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) ครูผู้สอนและ

ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าดังต่อไปนี้ ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถาม พบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.503 - 0.797 และในส่วนของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.959 - 0.962 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α =Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า 0.985 โดยจำแนกในส่วนของแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.978 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับในส่วนของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เท่ากับ 0.961 และขั้นตอนสุดท้ายคือจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามออนไลน์ในรูปแบบของ Google forms เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาคน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา ในการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พร้อมด้วยคิวอาร์โค้ดแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับข้อมูล และติดต่อทางโทรศัพท์หรือเดินทางไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามจำนวนที่เหลือด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 พิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามรูปแบบออนไลน์ที่ได้รับกลับคืน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 102-103)

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 102-103)

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 110)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การกำหนดทิศทางขององค์กร	4.14	0.43	มาก
2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.00	0.40	มาก
3. การควบคุมและประเมินกลยุทธ์	3.84	0.44	มาก

4. การสร้างวัฒนธรรมขององค์กร	3.94	0.40	มาก
5. การบริหารจัดการทรัพยากร	3.89	0.44	มาก
รวมเฉลี่ย	3.96	0.37	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.37) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดทิศทางขององค์กร ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.40) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.40) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.44)

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวม

ประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.97	0.45	มาก
2. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	4.10	0.45	มาก
3. การนิเทศการศึกษา	3.86	0.44	มาก
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.99	0.43	มาก
5. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.95	0.41	มาก
รวมเฉลี่ย	3.97	0.38	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.38) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.43) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.45) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.41) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.44)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	TotalX	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	TotalY
X1	1	*.708	*.631	*.676	*.673	*.846	*.624	*.629	*.658	*.695	*.712	*.761
X2		1	*.725	*.767	*.745	*.901	*.717	*.683	*.712	*.778	*.844	*.855
X3			1	*.698	*.667	*.854	*.621	*.602	*.643	*.679	*.663	*.736
X4				1	*.752	*.888	*.676	*.663	*.735	*.719	*.705	*.803
X5					1	*.881	*.672	*.661	*.878	*.750	*.706	*.842
TotalX						1	*.757	*.741	*.831	*.829	*.830	*.915
Y1							1	*.722	*.651	*.787	*.713	*.890
Y2								1	*.650	*.651	*.640	*.843
Y3									1	*.711	*.700	*.853
Y4										1	*.766	*.898
Y5											1	*.872
TotalY												1

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .915$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีการนำกลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์สภาพบริบทของโรงเรียน วางแผน ตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาให้สถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดความสำเร็จด้านงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Johnson and Scholes (2003) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาพบว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการพัฒนากลยุทธ์และเป็นผู้ที่มองเห็นการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยข้อมูลในการออกแบบองค์การผ่านกลยุทธ์ในการวิเคราะห์ การวางแผนกลยุทธ์ ดังนั้น บทบาทด้านความคิดที่เพิ่มเติมอย่างเด่นชัดของผู้นำกลยุทธ์ คือการมีวิสัยทัศน์พันธกิจ จุดประสงค์ที่ชัดเจน อันนำไปสู่การกำหนดตัวอื่น ๆ ในองค์กรที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงเพราะการมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนี้ไปสู่ความสำเร็จของกลยุทธ์องค์กร นอกจากนี้เมื่อพิจารณารายด้าน ผู้วิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์สถานการณ์ภายในและภายนอกองค์กร ศึกษานโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อนำไปวางแผนและกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าประสงค์และกลยุทธ์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้บุคลากรมองเห็นเป้าหมายเดียวกันนำไปปฏิบัติให้สามารถดำเนินการบริหารจัดการองค์การไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ Schermerhorn (1999) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับการสำรวจสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดทิศทางขององค์การ เป็นวิธีการหรือแผน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ช่วยให้้องค์การสามารถบรรลุเป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนดกลยุทธ์จะกำหนดทิศทางและกำหนดโครงสร้างงานซึ่งการบริหารจะใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยอาศัยการวางแผนกลยุทธ์(Strategic) ยุทธวิธี (Technical) และการปฏิบัติการ (Operational) การสร้างกลยุทธ์ (StrategyFormulation) จึงเป็นการพิจารณาว่าการที่บรรลุตามวิสัยทัศน์นั้นจะต้องใช้วิธีการอย่างไร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รื่น หมั่นโกตะ (2557) ได้ศึกษากระบวนการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนอกจากนี้ ค่าเฉลี่ยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติมีความสำคัญต่อความสำเร็จของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพเพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นสิ่งที่จะทำให้สถานศึกษาบรรลุ

วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การนำกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ไปปฏิบัติเกิดผลสำเร็จดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเกิดเป็นรูปธรรมและประสบความสำเร็จ ทั้งนี้การดำเนินงานที่จะช่วยยกระดับการนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Johnson and Scholes (2003) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนา พบว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการพัฒนาพบว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการพัฒนากลยุทธ์และเป็นที่มองเห็นการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยข้อมูลในการออกแบบองค์การผ่านกลยุทธ์ในการวิเคราะห์ การวางแผนกลยุทธ์ ดังนั้น บทบาทด้านความคิดที่เพิ่มเติมอย่างเด่นชัดของผู้นำกลยุทธ์ คือ การมีวิสัยทัศน์ พันธกิจจุดประสงค์ที่ชัดเจนอันนำไปสู่การกำหนดตัวอื่น ๆ ในองค์การที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริง เพราะการมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนี้ นำไปสู่ความสำเร็จของกลยุทธ์แห่งองค์การ

2. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 ได้มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้รับการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารสถานศึกษายังเล็งเห็นความสำคัญของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา เป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, น. 13) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้แก่สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษา

ดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรวมทั้งวัดปัจจัยเกื้อหนุนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564, น. 210-237) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร งานวิชาการในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านกาพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ตามลำดับ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและงานวิจัยของสรเพชญ ไตรรงค์ (2564, น. 213-221) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .915$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงสุด ($r = .878$) คือ องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการทรัพยากร (X5) ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์ประกอบด้านการนิเทศการศึกษา (Y3) ของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารจัดการทรัพยากรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการนิเทศการศึกษา เนื่องจากการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสะท้อนถึงความสามารถของผู้บริหารในการจัดสรรและใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างเหมาะสมทั้งทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงองค์ความรู้และประสบการณ์ของบุคลากรในองค์กร การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาสมรรถนะในการทำงาน และสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ย่อมเอื้อต่อการดำเนินการนิเทศการศึกษาที่มีคุณภาพ เนื่องจากครูและบุคลากรมีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ และขวัญกำลังใจในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนขณะเดียวกัน การนิเทศการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์ จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนด้านทรัพยากรจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเพียงพอและ

เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นเวลา งบประมาณ สื่ออุปกรณ์ หรือการพัฒนาศักยภาพของครู ดังนั้น หากผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้การนิเทศการศึกษาสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครูได้อย่างแท้จริง ความสัมพันธ์เชิงบวกดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการทรัพยากรและการนิเทศการศึกษาเป็นกลไกที่เชื่อมโยงและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน โดยมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน หากผู้บริหารมีวิสัยทัศน์สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ และบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้การนิเทศศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวม เป็นไปในทิศทางเดียวกับวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือในองค์การ การยอมรับบทบาทผู้นำ การมุ่งเน้นผู้เรียน และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำหน้าที่เป็นกลไกสนับสนุนสำคัญที่ช่วยให้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสามารถแปลงนโยบายและวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติจริงผ่านการบริหารทรัพยากรและการนิเทศการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผลการวิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างสองด้านนี้ในระดับสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นของการบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายฉบับที่พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะด้านการบริหารทรัพยากรและการนิเทศการศึกษา ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ทั้งนี้ งานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารที่สามารถบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและให้ความสำคัญกับการนิเทศศึกษาอย่างเป็นระบบ จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของครูและบุคลากร ส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งกับแนวคิดของ Mott (1972 cited in Hoy & Miskel, 1991, p. 398) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนพิจารณาจากผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานในโรงเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครูผู้สอนสอดคล้องกับงานวิจัยของชลดา หนูนิลปลอดดี (2568) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .844, \leq .01$) สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวม และรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

1) ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ผู้บริหารควรมีระบบติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ นำผลประเมินมาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ปรับปรุงงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นฐานในการวางแผนพัฒนาต่อ

2) ด้านการบริหารทรัพยากรด้านบุคลากร ควรแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม สนับสนุนการอบรมพัฒนา เลือกบุคลากรที่เหมาะสมกับงาน และเสริมแรงจูงใจอย่างเป็นธรรมด้านงบประมาณ ควรจัดสรรและสนับสนุนโครงการพัฒนา เลือกใช้อุปกรณ์ให้คุ้มค่าและจัดระบบบริหารทรัพยากรร่วมกันเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างยั่งยืน

3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหารควรสร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มีความสำคัญกับความก้าวหน้าในวิชาชีพ เพื่อจูงใจให้บุคลากรพัฒนางานและร่วมกันผลักดันองค์กรสู่เป้าหมาย

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

1) ด้านการนิเทศการศึกษาผู้บริหารควรดำเนินการนิเทศแบบสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อสร้างเสริมและแรงบันดาลใจแก่ครู

2) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาผู้บริหารควรจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี การศึกษาอย่างทั่วถึงส่งเสริมการออกแบบและพัฒนาสื่อเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้

3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาผู้บริหารควรพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียนและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะและจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาตัวแบบและตัวชี้วัดด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
2. ควรมีการจัดทำ คู่มือพัฒนาผู้นำเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาในส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการควบคุมกลยุทธ์ และด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ตามลำดับ
3. ควรศึกษาวิเคราะห์ถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา. [Online]. Available : <https://www.moe.go.th>. [2568, มีนาคม 21].
- จूरี่ตัน ม่วงนา. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลนิชา ศิลพงษ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหา
บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชลลดา หนูนิลปลอดดี. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. วิทยาลัยการจัดการ
มหาวิทยาลัยพะเยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- เมธี ศรีโยธา. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด
ชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ยะลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ริน หมื่นโกตะ. (2557). กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการ
โรงเรียนมาตรฐานสากล. ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. (2568). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2568. ชัยภูมิ : กลุ่มนโยบาย
และแผน
- สรพรเพชญ ไตรรงค์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. [Online].
Available : <https://www.ops.moe.go.th>. [2568, เมษายน 12].
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พรวิภากรพิมพ์
จำกัด.
- Hoy,W.K.,&Miskel,C.G.(1991).EducationalAdministration: TheoryResearch and Practice. (4thed.). New York:
McGraw-Hill.
- Johnson and Scholes (2003). Exploring Corporate Strategy. Pearson Education, Limited.
- Mott, P. E. (1972). The characteristic of effective organization. New York : Harper and Row.
- Schermerhorn, J.R. (1999). Management, 6th ed. New York : John Wiley & Sons.